

Faktor Rudolf 1892 v 1. světové válce - 4. opravené vydání.

Rudolf Faktor se narodil 21.7.1892. Byl nejstarším synem z dvanácti dětí Františka a Josefy Faktorových z Hojšína 24. Spolu se svými mladšími bratry Františkem a Antonínem narukovali k rakousko-uherské armádě bojovat „za čest a slávu císaře Franze Josefa a jeho rodinu“. Rudolf se z války nevrátil. Snažil jsem se zrekonstruovat jeho příběh na základě historických faktů.

Díky postupující digitalizaci vojenských archivů byla zpřístupněna veřejnosti řada zajímavých dokladů z průběhu 1. světové války.

Ze záznamů Rakousko-Uherska o padlých, raněných a zajatých vojácích:

Příklad hlavičky seznamu ztrát:

Vycházel od č. 1 (12. 8. 1914) do č. 709 (14. 2. 1919), čítá celkem 39144 stran (v průměru 55 stran na číslo).

Nr. 104.	
Verlustliste ausgegeben am Veszteség lajstrom kiadatott Seznam ztrát vydaný Lista strat wydana dnia Листа утрат выдана дня	Popis gubitaka izdan dne Lista de perderi edata in Seznamek izgub izdan dne Ztratna listina vydana dňa Lista delle perdite pubblicata il
16./1. 1915.	
Für die Vollständigkeit und Richtigkeit des Nachdruckes der Verlustlisten übernimmt das Kriegsministerium keine wie immer geartete Verantwortung. A veszteség lajstrom utánozatlanok teljeskörű és helyesgezt és hadügyminisztérium semminemű felelősséget sem vállal. За úplност и справност патиску seznamů ztrát nepřijímá ministerstvo vojensví ni žádně zodpovědnost. За zupełności і д-кідності прездруку лист strat Ministerstwo wojny nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności.	
Poučení. 1. Poptávky o pobytu a poranění nebo nemoci poraněných neb onemocnělých buďte zasílány dvojnásobnými korespondenčními listky nebo telegraficky (se zaplacenou odpovědí) na zpravodajní úřad Rakouské společnosti červeného kříže ve Vídni nebo na též úřad Uherské společnosti červeného kříže v Budapešti. 2. Den a místo pohřbu mrtvých oznámí příslušná duchovní správa (správce matriky).	

Pořadí údajů:

Jméno, hodnost, vojenský sbor, pododdělení, domovská země, okres, obec, rok narození, zpráva.

Seznam ztrát č.104 z 16.1.1915 uvádí na str.13 záznam o zajetí Rudofa na srbské frontě:

Faktor Rudolf, Komp Horn., k. k. LIR. Nr. 28, 12. Komp., Böhmen, Selčan, St. Johann, 1892, kriegsgef. (Niš.)

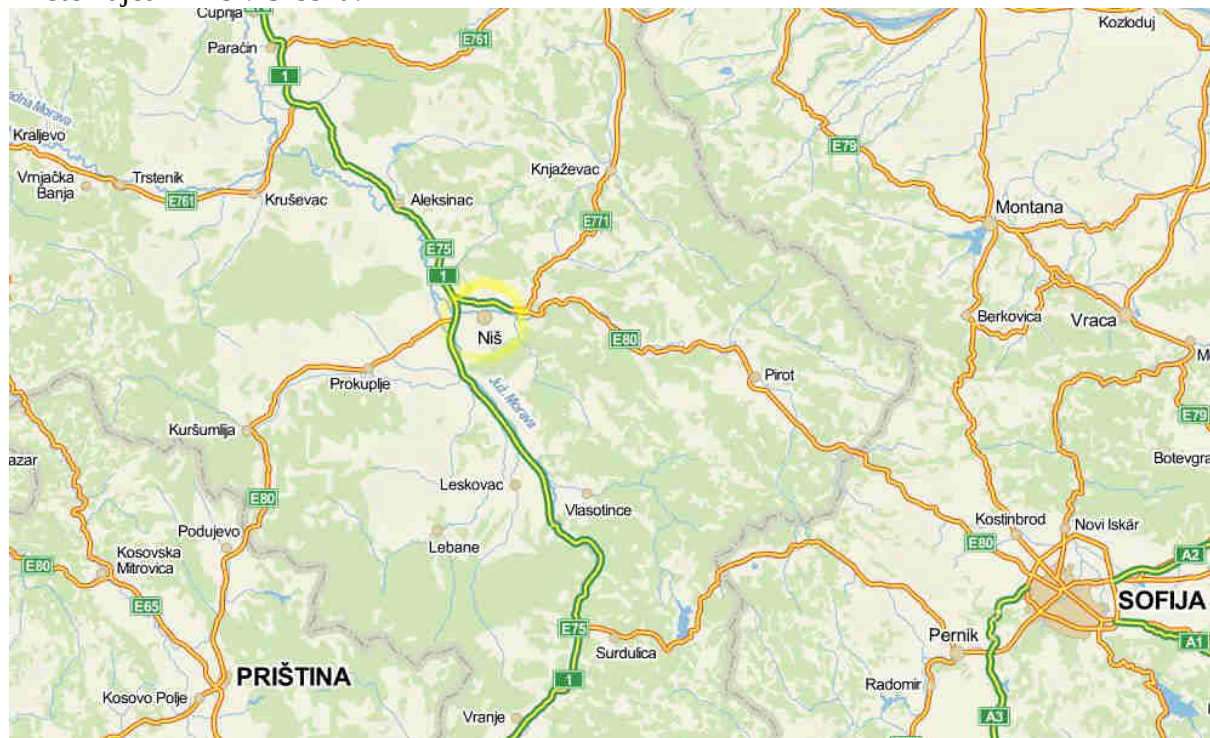
Vysvětlivky: Faktor Rudolf, rotní trubač, (k.k. Landwehrinfanterieregiment) císařsko královský zeměbranný pěší pluk č. 28, 12.rota, Čechy, Sedlčany, Svatý Jan, 1892, (kriegsgefangen) válečný zajatec, (Niš).

Komentář:

Domobranecký pluk LIR 28 byl počátkem války zařazen v sestavě 42. pěší brigády Landwehru 21. pěší divize Landwehru (VIII. armádní sbor) jako pluk určený pro frontu v Bosně a Hercegovině proti Srbsku. Počátkem roku 1915 převzala LIR 28 obranu srbské fronty po bojových jednotkách 102. pěší divize, která se přesunula na ruskou frontu. Situace na srbské frontě a osud válečných zajatců je podrobně popsán na

<http://hynek.domalip.sweb.cz/ir102.html>

Místo zajetí - Niš v Srbsku:

Komentář:

Po zajetí v Srbsku zřejmě Rudolf Faktor cestoval přes Albánii do Itálie, kde byla formována Srbská legie a odtud byl hlášen (asi se zpožděním) jako válečný zajatec:

Opravný list 1917 (internální oprava):

<http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?id=9864082>

- * Datum vydání ročníku: 1917
- * Datum vydání výtisku: 4.5.1917 Číslo výtisku: CIV
- * Číslo stránky: 60

* URI:

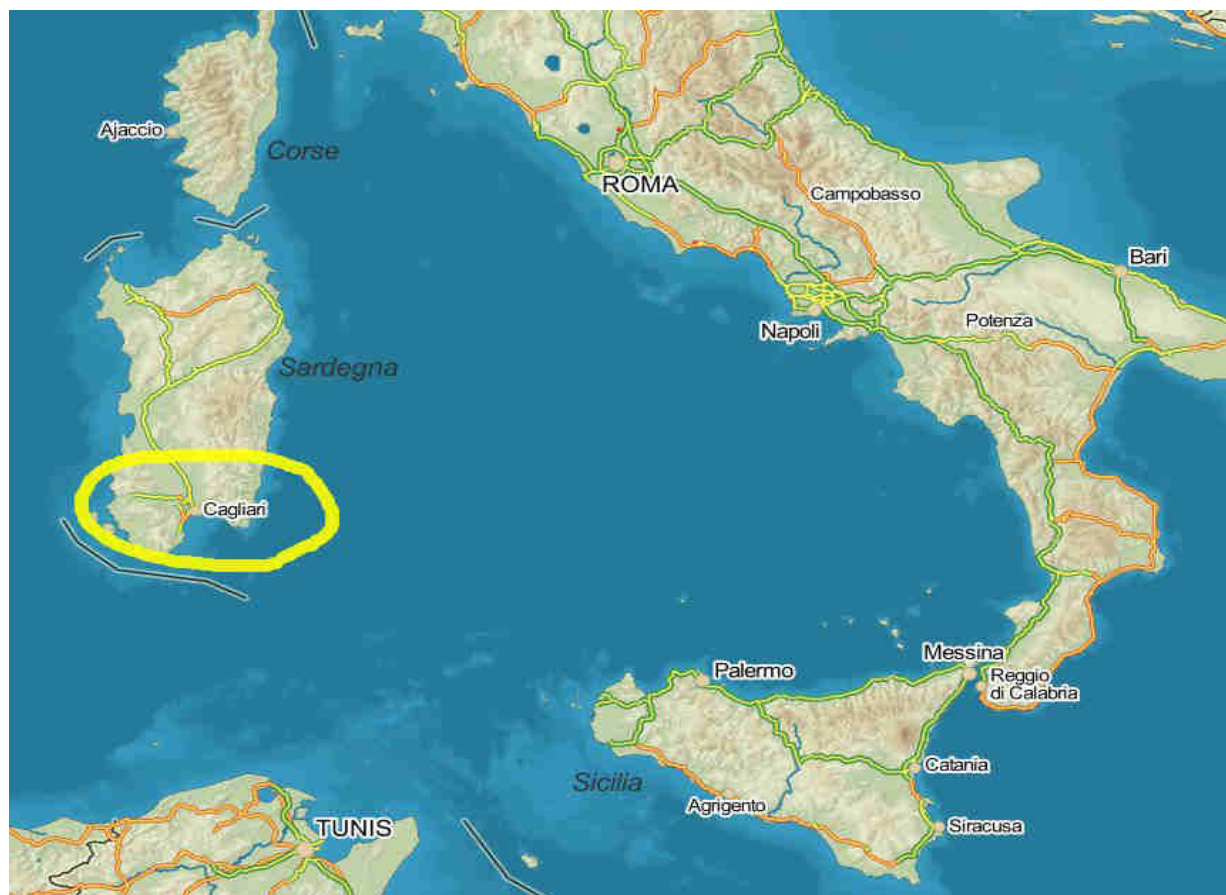
<http://kramerus.nkp.cz/kramerus/handle/ABA001/28849064>

Internierungsberichtigungen zu den Verlustlisten Nr. 521—525.			
Offiziere.			
Basil Anton Dr. 524	Stefanides Anton .. 524	Cerha Franz 524	Holý Karl 525
Brejtnik Rudolf Dr. 524	Stehno Franz 524	Cerný Eduard 524	Hora Franz 524
Elger Oskar. 524	Stika Franz 524	Cerný Johann 524	Horbal Michael ... 524
Hradil Karl 525	Tausch Karl 524	Cervenka Josef... 524	Hospodař Johann .. 524
Janě Julius 524	Thuchot Franz 524	Cvrček Wenzel ... 524	Hrach Dominik ... 524
Kniha Josef 524	Tuma Ferdinand .. 524	Blouhý Gottlieb... 524	Hušek Josef 524
Knobloch Rudolf.. 524	Vondra Rudolf... 524	Došek Franz 524	Janoušek Franz... 524
Kollmann Otokar. 524	Werner Karl 524	Doškař Josef 524	Jedlička Anton ... 524
Krasnický Josef... 524		Doubrava Josef... 524	Kabátník Johann.. 524
Makovec Franz ... 524	Mannschaft.	Endrát Josef 524	Kajha Ladislaus ... 524
Moravec Alois 524	Andrášek Rudolf.. 524	Exner Josef 524	Kejlich Franz 524
Naxera Franz 524	Babělký Johann... 524	Faktor Rudolf 524	Kirleles Ernst 524
Noha Anton 524	Bena Josef 524	Ferdinandl Johann 524	Klavan Franz 524
Novák Josef 524	Blin Adalbert 524	Formánek Josef... 524	Knorra Franz 524
			Knorr Laurenz Josef 525
			Novotný Johann... 524
			Novotný Johann... 524

Na listu 524 seznamu ztrát z 14.2.1917, str.68 je uveden zápis:

**Faktor Rudolf, KompHorn., k. k. LIR. Nr. 28, 12. Komp.,
Böhmen, Selčan, St. Johann, 1892; kriegsgef., Cagliari, Italien.
(War früher Niš, Serbien, gemeldet.)**

Faktor Rudolf, rotní trubač, (k.k. Landwehrinfanterieregiment) císařsko královský.
zeměbrancecký pěší pluk č. 28, 12.rota, Čechy, Sedlčany, Svatý Jan, 1892, (kriegsgefangen)
válečný zajatec, Cagliari, Itálie. (Sardinie)
(dříve ve válce hlášený v Niš, Srbsko)

Pak byl zřejmě přepraven do Francie, kam dorazil asi již před Vánoci 1916. Dochovaly se dvě pohlednice, které zaslal svému otci do rodné obce. První jsem dostal ve špatně čitelné kopii. Strana s fotografií je stejná jako u druhé, ale bez datování. Z textu lze jen částečně vyčíst, že zřejmě na Vánoce 1916 obdržel z domova perníček, který snědl na Svátky Vánoční, a že dobře vaří.

Druhá pohlednice je datována 4.2.1917 Bordeaux, se zpáteční adresou:

Prisonnier de guerre (válečný zajatec) Faktor Rudolf, Matr.No.3807, Bordeaux -36 Rue Tehard?, France

S textem:

*Moji drazý! Přijměte odemě všichni vespolek
srdečný pozdrav a sladké políbení. Posílám
Vám druhou fotogr. tohoto druhu, jen abyste aspoň
1 dostaly. Nic mi neposílejte, nic nepotřebuji
jen Vás prosím alespoň o jedno psaní týdně.
Přeji Vám všem mnoho štěstí a zdraví.
Pozdr. na všechny známé a na Vás
všechny vespolek zasílá Váš syn
a bratr Rudolf Faktor*

Adresa:

Monseugner

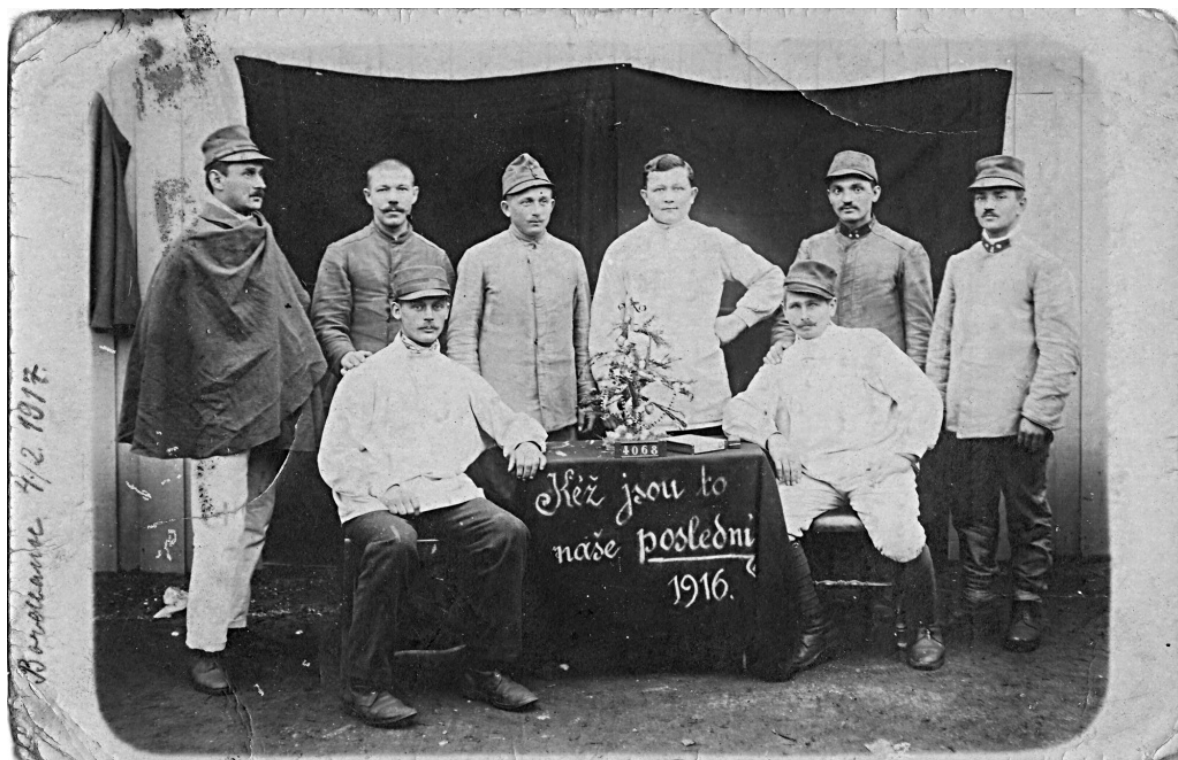
Faktor Franz

Hojšín post. Kamýk n/V

u Příbrami

Bohemie

Ostreich

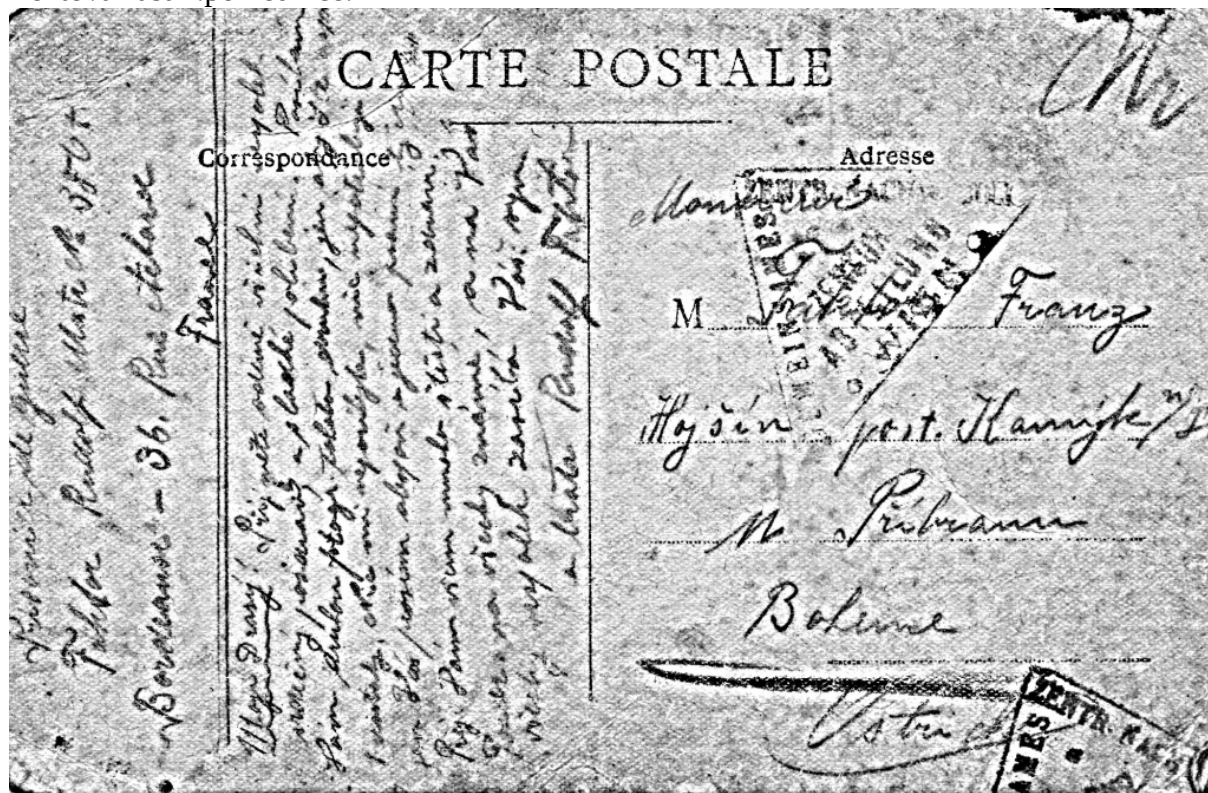

Pohlednice - František Faktor 1892 je stojící v bílém uprostřed, prý dobře vařil.

Textová část 1.pohlednice:

Textová část 2.pohlednice:

Ze záznamů legionáře z vojenského ústředního archivu u VHU Praha:

Dne 13.3.1917 byl přijat a zařazen do Srbské legie.

Dne 29.5.1918 sloužil v čs. Legii ve Francii, u 21. pěšího pluku jako desátník až do dne 16.11.1918, kdy zemřel.

Působení Rudolfa Faktora u 21. čs. střeleckého pluku ve Francii:

Z dobrovolníků, přepravených z Ruska, Rumunska, USA, Itálie, z Cizinecké legie a **ze zajatců ze Srbska** vznikl 12.1.1918 v městečku Cognac 21. čs. střelecký pluk. Po výcviku v prostoru Darney působil na frontě v rámci francouzské 53. pěší divize. V bojích u Terčinu dosáhl příkladných bojových úspěchů.

Z vyčleněných jednotek 21. pluku vznikl dne 20.5.1918 v Jarnaku 22. čs. střelecký pluk. Zařadil se do vzniklé Československé brigády ve Francii a zúčastnil se spolu s francouzskou 134. pěší divizí bojů v oblasti Vouziers.

29. června 1918 francouzská vláda jako první uznává právo Čechů a Slováků na ustanovení samostatného svrchovaného státu v historických hranicích svých zemí.

Oba pluky (21. a 22. čs. střelecký pluk) pak 30. června 1918 v Darney za přítomnosti francouzského prezidenta R. Poincaré, mnoha ministrů, dr. E. Beneše, zástupců spojeneckých armád a města Paříže složily slavnostní přísahu a převzaly prapor, vyšíтый pařížskými ženami. (Tento den je v České republice od roku 2002 uznáván jako Den ozbrojených sil AČR.)

Na podzim 1918 byly jednotky čs. dobrovolníků dislokovány v oblasti Argonne v prostoru

obcí Terron a Chestres (východní předměstí Vouziers). Zde se čs. pluky dočkaly bojového nasazení v rámci útočné operace 53. a 134. pěší divize. Zahájena byla 18. října 1918 přechodem řeky Aisne, za jejímž tokem čs. jednotky zřídily předmostí. Bojová postavení na něm 20. října zaujal I. prapor 21. čs. střeleckého pluku, který provedl směnu francouzských jednotek. Součástí jeho úseku se stala též obec Terron.

Protiútok ovšem příliš dlouho neotálel a hned následujícího dne podnikl protiútok, jehož těžiště směřovalo proti Terronu. Kvůli německému tlaku byl do postavení povolán ještě II. prapor téhož pluku. Oba prapory pak společně odrážely nepřátelské pokusy zmocnit se opět

obce. Obranu spolehlivě držely do 30. října, kdy byly vystřídány novými silami. III. prapor zmiňovaného pluku byl zasazen rovněž v první linii v prostoru obce Vandy, kde byl vystaven masivnímu palebnému přepadu německého dělostřelectva.

Nutno
vyzdvihnout
skutečnost, že i
když čs.
obránci utrpěli
značné ztráty,
dosahující
několika set
padlých,
raněných a
nezvěstných,
svěřený
obránný úsek
drželi zcela
spolehlivě a
útočícím
německým
vojskům
nedovolili

získat jakoukoli výhodu.

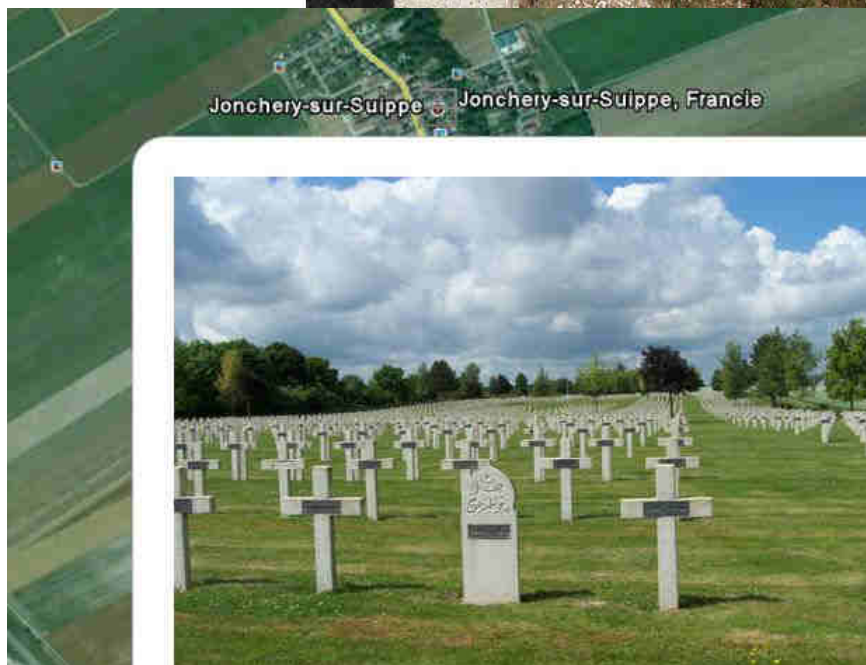
Československé brigádě po celou dobu působení velel francouzský generál Philippe. Prapory obou pluků byly vyznamenány Československým válečným křížem, 22. pluk navíc i Francouzským válečným křížem.

Válečné pomníky padlých vojáků v Arrasu, Vouziers, Paříži, Champagne, v Argonech, ale i v dalších městech připomínají smutnou skutečnost: z celkového počtu 9 600 československých legionářů bojujících ve Francii se 630 nedočkal konce války. Válka skončila 11. listopadu 1918 v 11 hodin podpisem kapitulace Centrálních mocností v přistaveném vagónu v Compiègne.

Rudolf Faktor byl zařazen v kulometné 1. rotě 21. pluku, v bitvě u Terronu byl zraněn a odvezen do ambulantní nemocnice Bussy le Chateau, kde svému zranění podlehl 16.11.1918.

Místo pohřbení (zdroj-vojenské hroby v zahraničí):

Rozdílnost data 7.11.1918 na tabulce náhrobku a oficiálního data úmrtí 16.11.1918 se dosud nepodařilo objasnit.

Po válce zřídila Josefa Faktorová 1865 svému synovi Rudolfovi pietní místo mezi lípami poblíž jeho rodného domu:

Pomníček Rudolfa Faktora asi v roce 1925

Děti Rudolfovy nejmladší sestry Emílie Horníkové – Faktorové 1912,
u pomníku svého strýce v roce 2008.

O historii pomníku napsala v roce 2001 Jarmila Bartůňková a Jarmila Fuchsová:

Toto napsala Jarmilka Bartůňková roz. Faktorová,
dcera strýce Václava z Hojšína.

Místní název - " Faktorů Křížek u Lip."

Vzpomínkové místo bylo udržováno do začátku šedesátých let.
Asi v roce 1962 byl křížek odcizen a po té byl nalezen v Kamýku n/V.
ve Vltavě přeražený na dva kusy. Po snížení hladiny Slapské přehra-
dy ho ze řeky vyzvedl pan Josef Hejhal - Hojšínský občan. V podniku
" Peří" kde pracoval jej svařil pan Josef Kolín, zámečník z Kamýka.
Pan Hejhal přivezl kříž k nám / vše po domluvě s mým otcem/.
Otec byl už v té době těžce nemocný , přesto však kříž pevně zakot-
vil na původní místo. Po krátkém čase však kdosi kříž opět ulomil
násilím a nechal ležet u cesty. Ten jsem odvezla domů a je bezpeč-
ně uložen dodnes. Není pravda, že podstavec a kříž byly narušeny
kořený lip. Byla to lidská zvůle a ngramotnost. Od té doby nikdo
neprojevil zájem toto uvést alespoň do podoby a myšlenky se kterou
toto místo bylo vysvědceno. Nikdo nepoložil kytíčku, ~~na~~ natož aby
zapálil svíčku. Já osobně mám čisté svědomí, každý rok okolí
torsa vyčistíme a počátek listopadu vždy tam hoří světlo na pa-
mátku všem padlým a za nesmyslnost válek.

Pro svého bratrance ing. Zdeňka Faktora, podle své paměti,
a /ověřeno svědky/ sepsala

Jarmila Bartůňková - roz. Faktorová

V Hojšíně 26.III.2000

Toto napsala Jarmilka ručně Zdeňkovi a poslala v dopise
a já jsem to opsala a posílám Haničko Tobě , Tvým bratrům
a dalším sestřenicím k přečtení.

Za mých mladých let zámožní občané Města pražského jezdili "na Letní byt", jak se tehdy říkalo, do Kamýka n/Vlt. Při svých každodenních procházkách nikdy neopomněli zastavit se u malého pomníčku na kraji Hojšína. Byla to jen malá zahrádka, po obou stranách lípy, uprostřed kříž a pár řádek veršů, které věnovala matka svému ztracenému synu na bojišti ve Francii. Každý se s dojetím zastavil a zamyslel se jak velká láska vedla tuto prostou ženu k tak nekonečnému čekání, jak se časem dověděli od kolemjdoucích lidí. Žena měla dvanáct dětí, nelehký život a přesto ten prvorozený jí stále chyběl. Nevěděla jak skončil, pro ni se jen nevrátil a stále doufala, že se jednoho dne objeví. A teprve po marném čekání, musela sama pro sebe mít místo, kde se může pomodlit za jeho duši, chvíli s ním pobýt. Léta plynula, doby se měnily i lidé byli už jiní. Nechodili na procházky nikdo se už nepozastavoval nad verši matčiny bolesti. Ani ti nejbližší, kteří žili v blízkosti padlého vojáka, už na něj dávno zapomněli, památníček chátral, lípy se rozrostly, kříž se zlomil, tabulka s verši se téměř rozsykala, lidská paměť je krátká a všichni už dávno zapomněli, že mezi ně patřil i Rudolf. Zbylo jen pár neterí a synovců, kteří o svém strýci neměli ani tušení. A tak jak to v životě bývá, kruh se uzavírá a najednou ten mrtvý voják ožil v paměti těch zbývajících a zatoužili se o něm něco dovědět.

Rudolf nejstarší, narodil se v červenci 1892. Bojoval na srbské frontě v zajetí vstoupil do srbské armády - 13. března 1917 - do francouzských legií byl zařazen 29. května 1918. To byl první legionářský pluk. Sloužil v 21. pluku u kulometné roty. Pluk 21. i 22. byl zapojen do bitvy v Ardenách u města Veuziers. Boje trvaly téměř do konce října a měly velké ztráty. Francouzský velitel se vyjádřil o bezpříkladné obětavosti a odvaze, které byly na hranici sebeobětování. V archivu vojenského muzea se nachází úmrtní list. Rudolf zemřel na následky zranění 16. listopadu 1918 v 11. hod. Byla to nemocnice d'Evacuation de Busy le Château.

Tak skončil život mladého muže, kterému bylo teprve 26 let - pět dnů po vyhlášení příměří. Válka skončila, ale vyžádala si ještě další oběti.

Babičce vyrvala válka další dva syny, ale ti měli šťastnější osud. Po Rudolfovi nejstarší byl František, sloužil v Srbsku u polní kuchyně a přinesl si domů malarii.

Náš otec / Antonín Faktor / byl italský legionář, bylo mu 18 roků když vstoupil do armády jako rakouský voják. Stal se v italských legiích četařem 34. legionářského pluku. Domů se vrátil v listopadu 1918, po krátkém odpočinku nastoupili do Komárna.

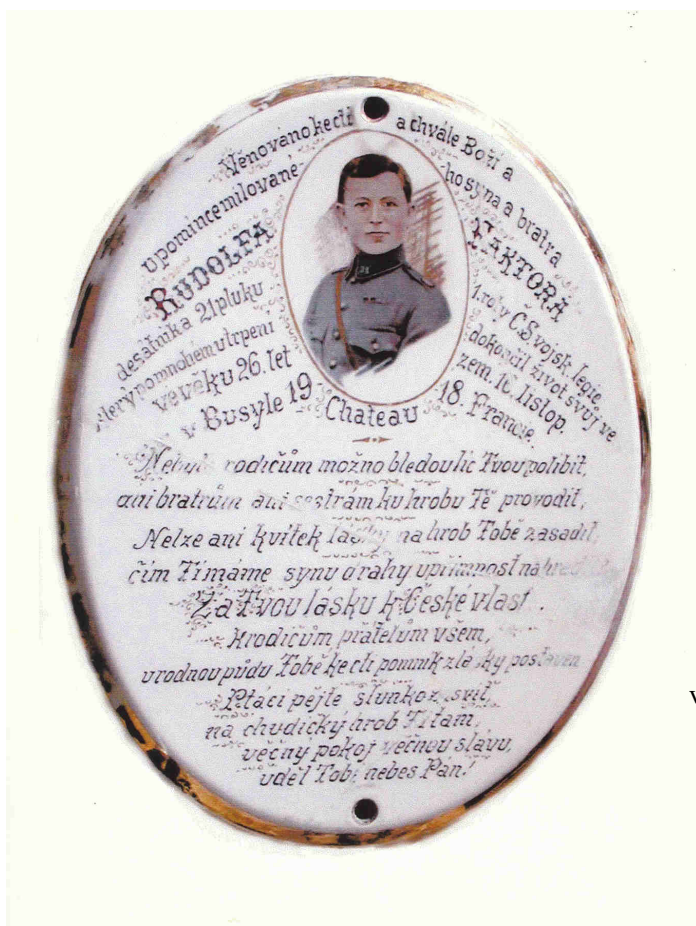
/ Zde jsou už Jarmiliny osobní vzpomínky z vyprávění našeho otce. /

Bojovali proti Maďarům, kteří se těžko smířovali s odtržením Slovenska. Tatínek ^{mám} vyprávěl, jak se po mostě před ním kutálel dětský míč a při přeběhnutí musel vběhnout do kukuřičného pole. Naproti němu vyběhl mladý voják a narazil přímo na tatínkův bajonet. Tatínek říkal, že by bylo mnohem lepší, kdyby si oba sedli spolu na mez a vyprávěli si o děvčatech. Vždyť proti sobě nic neměli, jen ti velcí jim řekli, že tak je to správné. Pro našeho otce skončila válka až v červnu 1919.

Osobní vzpomínky jsou mé sestry Jarmily narozené roku 1923
Vojenský archiv navštívil můj bratr Zdeněk nar. r. 1926
Já jsem Helena 3 dítě Antonína Faktora nar. r. 1930

Roztříštěnou porcelánovou tabulku vyzvedl Zdeněk u Jarmilky Bart. na Hojšíně a v Umělecko průmyslovém museu mu ji krásně dohromady slepili a nevzali si od něj ani jednu jedinou korunu. Vše chtěl jakýkoli způsobem zaplatit a říkali, že toto je skutečně unikát a že pro to musí také něco udělat. Jarmilka říkala, že by tabulku okamžitě někdo ukradl, tak ji Zdeněk dal ve skutečné velikosti ofotografovat, nalepil jí na polystyrenový asi 1cm vysoký plátek- podložku a klempíř udělal z mosazného plechu schránku, dali to zasklít a považte, že v dnešní době, kdy peníze vládnu světem, si ani klempíř za tu práci nevzal i přes všechno Zdeněkovu úsilí ani korunu. Teď s nadcházejícím jarem budou vymýšlet jak opravit rozvalený podstavec, vyvrtat zbytek kříže a zasadit zbývající kus. Je to uražené těsně u podstavce, takže kříž bude jen o málo kratší.

Helena Finková

Věnováno ke cti a chvále Boží a

upomínce milovaného syna a bratra

RUDOLFA FAKTORA

desátníka 21. pluku 1. roty ČS. vojsk. Legie,
který po mnohém utrpení dokončil život svůj ve
ve věku 26. let zem. 16. listop.

1918

v Busyle Chateau Francie.

Nebude rodičům možno bledou líc Tvou políbit,
ani bratrům ani sestrám ku hrobu Tě provodit.
Nelze ani kvítek lásky na hrob Tobě zasadit,
čím Ti máme synu drahý upřímnost nahradit.

Za Tvou lásku k České vlasti
K rodičům, přátelům všem,
v rodnou půdu Tobě ke cti pomník z lásky postaven.
Ptáci pějte slunko svít,
a chudičký hrob Ti tam,
věčný pokoj věčnou slávu
uděl Tobě nebes Pán!

Kopie původní porcelánové tabulky na pomníku,
text sestavila matka Rudolfa Faktora.

JH 2014/09/08